

Rodin puutarhassaan.

Auguste Rodin

Kuvanveistotaiteen historiassa on vain harvoja nimiä, jotka voidaan asettaa ranskalaisen Auguste Rodin'in nimen rinnalle.

Muinaiskreikan Pheidiaan ja renessanssiajan Michelangelon tavoin kohoaa Rodin pitempänä oman aikansa ja kaikkien aikain kuvanveistäjien keskellä. Ei ole toista nimeä nykyajan taiteilijain joukossa niin yleisesti tunnettua kuin hänen. Kenestäkään toisesta taiteilijasta ei ole jo eläessään kirjoitettu niin paljon teoksia kuin hänestä. Kenenkään toisen taidetta ei ole niin innokkaasti tutkittu, arvosteltu, ylistelty ja tuomittu kuin hänen.

Sellainen taiteilija on kieltämättä sitä laatua oleva yhteiskunnallinen ilmiö, että meidän sosialisteina sopii siihen huomiota kiinnittää ja luoda yleissilmäys hänen työhönsä nyt, kun se on päättynyt.

On monta taiteilijaa, jotka ovat lähempänä nykyaikaista työväenluokkaa kuin Rodin; belgialainen, taistelun uhmaa uhkuvien tehdas- ja kaivostyöläisten kuvien veistäjä ja maalaaja Meunier muun muassa, yhden esimerkin mainitaksemme.

Emme voi pitää Rodin'ia työväenluokan taiteilijana, mutta eipä ole porvaristokaan häntä oi-

kein omakseen tuntenut. Porvariston maun vaatimuksia, jotka taiteilijain suurelle enemmistölle ovat korkein laki, on hän jatkuvasti halveksien kohdeillut. Hänen "Ajattelijansa" ei ole porvarillinen filosofi. Tämä jättiläisveistos, jonka hän oli suunnitellut vallitsevaksi keskusveistokseksi suureen veistoryhmään "Helvetin portti", tuskin voi herättää porvarillisessa katselijassa muita kuin levottomuuden tunteita. Sen synnyttämä tunnelma ei tapaa vastakaikua porvarin tunnemaailmassa. Se on hahmo sellainen, jollaisen ei, porvarillisen käsityksen mukaan, olisi luvallista ajatella. Mutta työlläisestä on kuin näkisi hän siinä oman luokkansa personoituneena. Nuo valtavat hartiat ja rotevat raajat, työn eikä joutilaan voimailun kehittämine kovine lihaksineen ja jantereineen, puhuvat raskaasta elämäntaistelusta, asento ja koko olemus ankarasta aivojen pinnistyksestä, joka ei ole huvin vuoksi järkeilyä, vaan ratkaisun etsintää suurelle elämänkysymykselle — se on sitä ajatustyötä, jota yhteiskuntamme alaluokka paraikaa suorittaa.

Sellainen teos voi syntyä ainoastaan aikana, jolloin yhteiskunnan valtavoimat jännittyvät suorittamaan jotakin suurta, historiallista tehtävää. Se ei voi syntyä kammiassa, joka on suljettu yhteiskunnallisilta tuulahduksilta. Itsetietoisesti tai itsetiedottomasti on sen tekijä teosta luodessaan palvellut alaluokan asiaa, ja me voimme tässä sanoa kuten Wilhelm Haussenstein saksalaisesta maalajaasta Liebermannista: "— — — meidän asiamme suuruudesta on ihmeittävänä todistuksena se, että

itse tietämättään ja tahtomattaankin täytyy aikamme jokaisen suuren voiman uhrautua meidän hyväksemme."

— — —

Auguste Rodin, joka kuoli viime marraskuussa, oli syntynyt 1840, lähennellen siis kuollessaan kahdeksaakymmentä.

Koko tämä pitkä, nykyajan ihmiselle harvinaisen pitkä, ikä oli varhaisesta nuoruudesta saakka jatkuvaa työtä, tutkimusta ja sitkeää ponnistusta.

Jo neljäntoistavuotiaana oli Rodin'in pakko ruveta itse ansaitsemaan elatustaan työskentelemällä eräällä kipsikoristeiden muovailijalla. Samalla hän innokkaasti harjoiteli piirtämistä ja luonnotutkimista etevän eläinkuvien veistäjän Bareyn opastuksella. Sitten seurasi kuusivuotinen työskentely erään kuvanveistäjän apulaisena. Tällä ajalla koetti hän päästä oppilaaksi kuuluisaan parisislaiseen taideopist. Ecole des Beaux Arts, mutta tuli kolmeen kertaan hylätyksi — taideauktoriteetit eivät nähneet nuorukaisessa tulevaa maailmanmestaria. Nyt siirtyi hän Brysseliin, jossa työskenteli sekä apulaisena toisilla, että itsenäisesti noin seitsemän vuotta. Ainoa teos tältä ajalta on "Mies, jolla on ruhjottu nenä". Rodin tarjosi sitä näyttelille Ranskan taiteilijain vuotuisen näyttelyyn, mutta arvostelulautakunta hylkäsi sen.

Alun toistakymmentä vuotta kului ennenkuin Rodin tämän jälkeen mitään näyttelille tarjosi.

Teos, jolla hän sitten esiintyi, oli naturalistinen veistos luonnollista kokoa, nimeltään "Pronssikausi".

Naturalismi, taidesuunta, joka pyrki kuvaamaan luontoa sellai-

senaan, kaunistelematta, oli tähän aikaan kukoistuksessaan, joten patsas tekotapansa laadun puolesta ei ollut tavallisesta poikkeava. Aiheeltaan ei se myöskään ollut mitenkään erikoinen.

Kuitenkin se herätti suurta huomiota.

Tarkkaa luonnonjäljittelyä oli totuttu näkemään, mutta että luontoa voitaisiin näin mestarillisesti jäljitellä, se oli odottamatonta itse maailman taidekeskuksessa Pariisissakin.

Vielä käsittämättömämmäksi kävi asia, kun teoksen luoja oli aivan tuntematon suuruus.

Niinpä päättelivätkin taiteen syvälliset tuntijat, että rehellinen menettely ei voi olla kyseessä. Teos ei ole mikään todellinen veistos, selittivät he, vaan kipsivalamismenettelyn avulla otettu koneellinen jäljennös elävästä ihmisestä, selitys, jonka kömpelyys, kun ottaa huomioon teoksen asennossa y. m. ilmenevän taiteilija-harkinnan, on vain omiaan osottamaan sitä hämminkiä, minkä "Pronssikauden" esiintyminen aiheutti taidemaailmassa.

Tämä teos itse asiassa on ainoastaan ihmeteltävä todistus ihmisruumiin rakenteen, sen lihaksien ja luustojen mitä tarkimmasta tuntemisesta ja korkealle kohonneesta taidosta niitä kuvata. Sille, joka ei tiennyt, millä uutteruudella teoksen tekijä poika-ikästään alkaen oli ihmistä tutkinut ja työvälineidensä käyttöä harjoitellut, sille täytyikin teoksen olla yllätys.

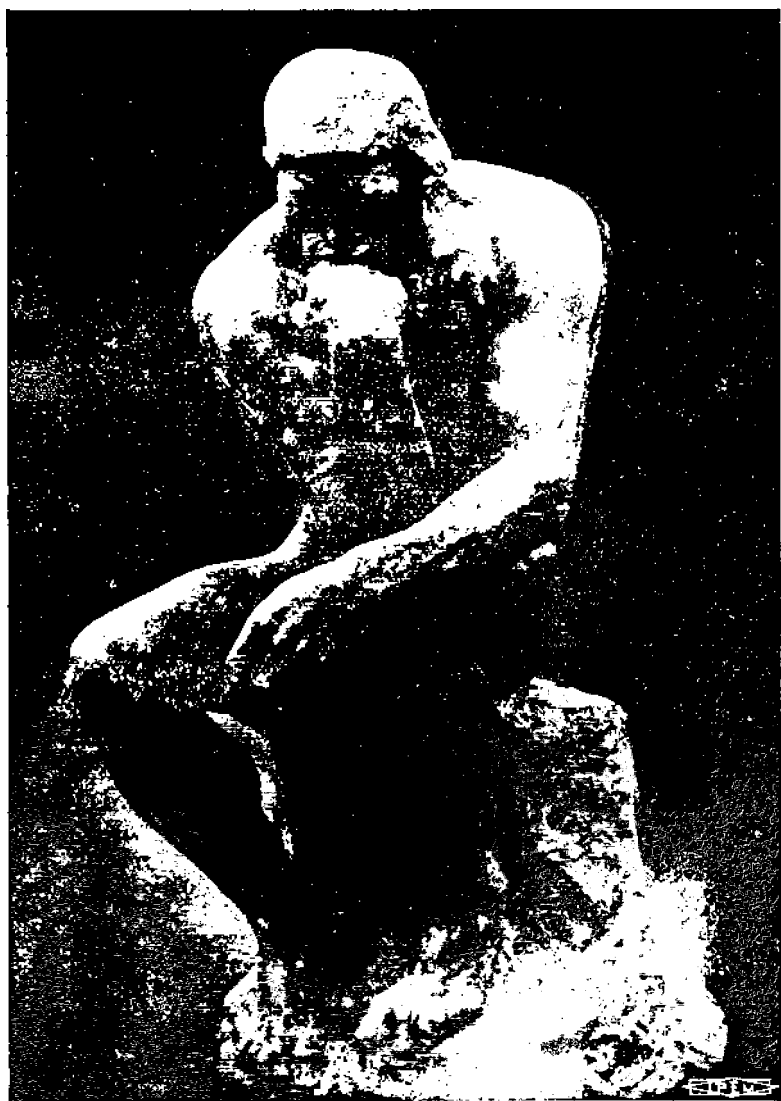
Teoksen nimi "Pronssikausi" on ainoastaan nimi, joka aivan yhtä hyvin voisi olla joku muukin. Itse teosta ei se mitenkään selitä eikä sen tarkotusta valaise.

Naturalistisia teoksia loi Rodin

Pronssikausi.

koko joukon, mutta hän ei pyhähtynyt siihen. Naturalismi oli päinvastoin hänen kehityksensä alkuaste. Hänen myöhempi tuotantonsa, se mikä hänestä on

Ajattelijä.

tehnyt yhden maailman suurimmista kuvanveistäjistä, on impressionistinen.

Impressionismilla kuvaamataiteessa tarkotetaan suuntaa, joka teoksessa pyrkii esittämään vain todellisuuden herättämän vaikutelman (ransk. impression), jättäen taideteoksen yksityiskohdat sivuasiaksi.

Vasta impressionistina, myöhemmällä ikäkaudellaan, luo Rodin huomattavimman osan tuotannostaan.

Vasta tämä taidesuunta, jota hän rohkeudella ja omaperäisyydellä kehitti, tarjosi hänelle keinoon kuvata sitä, mitä hän ennen kaikkea pyrki kuvaamaan, mitä erilaisimpia inhimillisiä sieluntiloja, tunteita ja intohimoja. Niiden kuvaajana hän oli aikansa lapsi, sillä tuskimpa on historiasa toista ihmisten tunne- ja ajatusmaailmaa niin kuohuttavaa aikakautta kuin nykyinen kapitalistisen kilpailun aika, joka, yleistä epävarmuutta ihmiselämään luoden, harvan yksilön sallii elää tyyntä, rauhallista ja levollista elämää paremmin ulkonaisesti kuin sisälliseskikään. Eikä ole pelkkä sattuma, että nuo Rodinin rajut veistokset syntyvät samaan aikaan kuin samantapaiset virtaukset ilmenivät maailman kirjallisuudessa. Kaiken takana on levoton, kuohahteleva yhteiskunnallinen tilanne, joka nyt, kuten aina ennenkin, pitää vaikutuksensa alaisuudessa kaikkea taiteellista tuotantoa, olkoonpa sitten kysy mys kuvanveistosta, maalauksesta tai kirjallisuudesta.

Läheskään aina eivät Rodinin teokset ole saaneet hyväksymistä. Useita on kohdannut ankara arvostelu, joka toisinaan on ärtynyt kiukkuun ja vihamieli-

syyteen saakka. Balzacin muistopatsaan kohtalo on kuvaava. Ranskalaiset kirjailijat tilasivat sen Rodinilta. Mutta kun se valmistui, kauhistuivat he. Mikä muistopatsas tuollainen. Ikivanhoista ajoista alkaen ovat muistopatsaat olleet yleväryhtisiä, komeavartalaisia. Tämä yöviittaansa kietoutunut, näkyjen näkijää muistuttava kirjailijan kuva ei vastannut ollenkaan niitä vaatimuksia, joita kuvapatsaille oli totuttu asettamaan. Onnistuakseen tyydyttämään tilaajia olisi Rodinin ollut sivuutettava todellisuus. Mutta hän ei halunnut tehdä fyysillisesti mitättömästä olennoista Herkulesta tai Apolloa. Balzacin todellinen olemus ei tarjonnut sopivaa aihetta verottomalle kuvalle ja hänen aikakautensa vaateparsi oli verhoksi myös kovin epäonnistunut kuvanveistäjän silmällä katsoen. Siksi hän sen verhosi viittaen, joka harvoin laskoksin ulottuu hartioilta maahan asti, paljastaen ainoastaan pään omutuisesti tuijottavine katseineen. Jos veistokuvan tarkotuksena on pyrkiä osottamaan henkilön persoonallisuuden erikoisleimaa, silloin on tuon tavattoman tuotteliaan romaanikirjailijan kuva pidettävä onnistuneena, mutta jos sen tarkotuksena olisi olla vain pelkkä koru, silloin joku toinen suoritustapa olisi voinut olla onnistuneempi.

Yhtä ynsään vastaanoton porvarillisilta taiteentuntijoilta ovat saaneet monet muutkin Rodinin teokset.

Arvosteluista ei Rodin kuitenkaan ole suuriakaan välittänyt, vaan on kulkenut omaa tietään, ja lukuisat ovat ne, jotka ovat koettaneet ja koettavat taivaltaa hänen jälkiään.

Liikunnan kuvaajana Rodinin mestarillisuus myös esiintyy suuremmoisena. Hänen henkiloittensä liikunnan eloisuus — lausuu eräs taidehistorioitsija — “näyttää suorastaan pikkaavan veistotaiteen liikkumattomuutta ja tekoaineitten painavuutta”. Mutta nuo rohkeat liikkeet, jotka näyttävät kuin itsestään vaittomasti syntyneiltä ja vain

tuttavan ryhmän leikkiviä äärsä.

Edellä jo mainittiin suuri veistokuvasommittelu ‘Helvetin portti’. Aiheen tähän jättiläisryhmään oli taiteilija saanut jo nuoruutensa päivinä Danten “Divina commediasta” ja se oli hänen työskenteänsä keskusta koko hänen pitkän elämänsä ajan. Suurimman osan hänen teoksistaan

“Danaiidi”

taiteilijain satunnaisen päähänpiston tuotteilta, voivat kuitenkin olla vuosien, ehkäpä vuosikymmenienkin aikana suoritetun harkinnan ja tutkimuksien tuloksia. Rodinin elämä, jos kenenkään, on parhaimpia todistuksia siitä, että nerouden pääedellytyksiä on sitkeä työnteko. Sanotaan, että hän saattoi kuukausimääriä työskennellä yhden ainoan säären kanssa, saadakseen esille sen mitä tahtoi — hän, joka kuitenkin kykeni muutamassa tunnissa muovailemaan ihas-

sanotaan, kuten “Ajattelijakin”, kuuluvan osina tähän suuremmoiseseen sommitteluun. Tähän nähden tuntuukin omituiselta, huomauttaa eräs taiteentutkija, että nämä yksityisveistokset ovat valmistetut siten, että niistä täyden käsityksen saadakseen, täytyisi nähdä ne joka puolelta, huolimatta siitä, että niiden pitäisi olla lopullisesti tarkotettuja ryhmään, jossa ollen niitä on mahdoton joka taholta tarkastella. Rodinin teoksissa ei, kuten melkein kaikissa muissa veis-

totaiteen tuotteissa, olekaan mitään erikoista tai erikoisia puolia, joilta ne pääasiallisesti ovat tarkotetut katsottaviksi. Sekin on Rodinin teosten yksi huomattava ominaisuus. Eräs toinen yhtä huomiota herättävä ominaisuus on sileiden ja karkeasti rouhittujen pintojen vaihtelu useissa hänen teoksiaan, minkä avulla hän saavuttaa ihmeteltävän eloisuuden.

“Helvetin portista” sanoo eräs Rodinin ystävästä, että se on hänen “aiheittensa varastoaitta”; itse sanoi hän sitä “Noan arkkiin”. Tämä “Noan arkki” ei kuitenkaan koskaan lopullisesti valmistunut. Luonnoksentapaisena se kuitenkin on Pariisissa hiljakkoin järjestetyssä Rodinin museossa, jossa säilytetään suuri joukko hänen muitakin teoksiaan, m. m. pari tuhatta piirrosta. Siellä on “Pronssikausi”, “Balzac” ja monet muut.

Historiallisista aiheista, joita Rodin on käsitellyt, huomattavin on Calais’in kaupungissa oleva suuri muistomerkki. Se esittää niitä sanotun kaupungin johtohenkilöitä, jotka 1347 vapaaehtoisesti antautuivat englantilaisten käsiin pelastaakseen kotikaupunkinsa.

Kuinka mestarillisesti Rodin osaa esittää luonnollisen nais-

vartalon kauneutta, siitä todistuksena on hänen tekemänsä marmoriveistos “Danaiidi” (Suomen pääkaupungin kokoeissa, nuutamien muiden Rodinin veistosten keralla).

Hyödyttöä on kuitenkin tässä jatkaa teosten luokittelemista. Sanoilla on niitä mahdoton kuvata. Ainakin hyviä jäljennöksiä olisi nähtävä, jos mieli saada niistä käsitystä, ja tässä ei tila anna myöten julaista runsaamminkin edes valkuvajäljennöksiä.

Nykyajan työläisiltä on tie suljettu taiteen nauttimiseen. Kapitalismi pitää huolen siitä, että työväestön taidejano jää tyydyttämättä.

Kerran, tulevina aikoina, kun työ on päässyt oikeuksiinsa, muutos on kuitenkin tapahtuva.

Eikä se aika enään liene vuosisatain takana.

Silloin ei enään taide ole anastettu vain harvojen nautittavaksi. Maailman taiteen merkkiteosten joukossa tulevat silloin Rodinin teokset ilahduttamaan onnellisimmassa oloissa elävien ihmisten silmiä. Kautta tulevien aikojen hänen “Ajattelijansa” on puhuva äänetöntä, mutta vakavaa ja selvää kieltä ajasta, jolloin ihmiskunta seisoi historiallisen elämänsä ehkä kohtalorikkaimman kysymyksen edessä.

K. A. Suvanto.

